

Dušan
Šimko

Maraton Juana Zabaly

SYMPOSIUM

Dušan
Šimko

Maraton Juana Zabaly

SYMPOSIUM

Dušan Šimko

Maratón Juana Zabaly

SYMPOSIUM

Přeložil Miroslav Zelinský

Tato kniha vyšla s finanční podporou Komise SLOLIA, Literární informační centrum, Bratislava

Copyright © Dušan Šimko, 1984, 1991, 2008

Translation © Miroslav Zelinský, 2008

ISBN 978-80-7511-141-8

Ze slovenštiny přeložil Miroslav Zelinský

Odpovědný redaktor Petr Zenkl

Typografie Pavel Sivko

Elektronická kniha <http://purehtml.cz>

Vydala společně nakladatelství & vydavatelství

VOLVOX GLOBATOR Štítného 17, 130 00 Praha 3,

<http://www.volvox.cz> jako 21. svazek edice Symposium celkově jako 817. publikaci,

a nakladatelství

KNIHA, GRAFIKA, BIBLIOFILIE – KGB

Charlese de Gaulla 13, 160 00 Praha 6, jako svou 55. publikaci

Současně bylo vydáno sedmdesát číslovaných bibliofilských tisků na papíře Verge, vyzdobených grafickým listem Hany Cápové

Grafický list vytiskl Vladimír Bujárek Vydání první Praha 2008

Adresa knihkupectví
VOLVOX GLOBATOR:
Štítného 16, 130 00 Praha 3

Ze slovenštiny přeložil Miroslav Zelinský
Odpovědný redaktor Petr Zenkl
Elektronická kniha <http://purehtml.cz>
Typografie Pavel Sivko
Vydala společně nakladatelství & vydavatelství
VOLVOX GLOBATOR Štítného 17, 130 00 Praha 3,
<http://www.volvox.cz> jako 21. svazek edice Symposium celkově jako
816. publikaci,
a nakladatelství

KNIHA, GRAFIKA, BIBLIOFILIE – KGB
Charlese de Gaulla 13, 160 00 Praha 6, jako svou 56. publikaci
Současně bylo vydáno sedmdesát číslovaných bibliofilských tisků na
papíře Verge, vyzdobených grafickým listem Hany Cápové
Grafický list vytiskl Vladimír Bujárek
Vydání první Praha 2008
Adresa knihkupectví
VOLVOX GLOBATOR:
Štítného 16, 130 00 Praha 3

Věnuji Dorothee

Maratón Juana Zabaly

Strejda Lojzek obcházel nově nabytý pozemek, třicet pět arů velký; nedaleko kopce zvaného „Chválabohu“, pod kterým se táhla asfaltka na Prešov. Lojzek Lörincz držel ve stařeckých, ale ne ještě roztřesených rukou březové proutky. Tu a tam zadržel dech, protože se mu zdálo, že z proutků vyšlehl tajuplný signál, na který čekal už několik měsíců. Čekal na pramen pod svým kamenitým soukromým pozemkem. Skutečné prazřídko matky země, vytoužená fontána a ne mokvající rána v jarní travičce — to byl Lorinczův sen. To, co si přál, nebyla obyčejná voda na zalévání záhonů s rajčaty, okurkami a tykvemi, vůbec ne: Lorinczova utrápená duše pištěla po minerálním prameni, zřídle, jaká jsou roztroušena po celém Liptově a u každé druhé spišské vesnice. Celé bohatě rozvětvené rodině sliboval: „Počkejte, teď se smějete, ale za chvíli vás smích přejde. Jenom co najdu tu prokletou vodu, bude konec s výlety k minerálním pramenům a do lázní v Bardějově, do Vyšných Ružbachů, k Cígelce nebo do Lipovce.“

Strejda Lojzek čítával po večerech brožury o zemitých glauberovských uhličitých a o sirnatých železnatých vodách a slatinách, o jejich výskytu a příslušných terapeutických účincích. Na anglické kolo předválečné konstrukce zn. Rover připevnil k nosiči demižon, do kterého nabíral vzorek vody z právě navštíveného pramene. Pokud ho nezatěžovala jeho funkcionářsko-pořadatelská vášeň a když byl vytoužený den maratónu v dostatečném časovém odstupu, sedával strejda Lojzek před „gejírem“ v Herianech a s výrazem věčného milence trpělivě čekal na erupci, která se opakovala přibližně ve tříhodinovém intervalu. Erupce dostala Lörincze do tiché extáze. Stál v dosahu prskajících kapek vodního sloupu, tryskajícího k východoslovenskému nebi s vydatností 23 litry za vteřinu. Jméno pro svůj zatím nenarozený pramen měl už také v zásobě. Nikomu ho nechtěl prozradit, ale mělo být určitě skvělejší, ve srovnání s fádnicími názvy bardějovských pramenů nazvaných familiérně Štefan, Ludvík nebo prostě Šťáva, jak se jmenoval zapáchající pramen v Šarišském

Štiavníku.

Lorinczově rodině se zdálo, že strejda Lojzek s přibývajícím věkem získává podobné vlastnosti jako jeho podivínský otec Kornel, který byl taky fanatický sportovec, a když mu bylo kolem sedmdesáti, uzavřel podivné známosti s nejrůznějšími vandráky, žebráky a jinými přáteli toulavého, tedy nezodpovědného života, kterým počestní občané naší bohulibé země říkali uličníci, šibeničníci, darebáci, neřádi, ničemové, chamrad', havěť, zbojníci, trhání, hadráři, lumpové, nezbedníci a všelijak jinak...

Strejda Kornel zemřel za tajuplných okolností, o čemž se šušovalo po celém městě. Za Spišskou Novou Vsí ho našli vesničtí policisté. Po telefonátu na okresní policejní stanici se zjistilo, že nalezená hromádka neštěstí je velevážený pan Kornel Lörincz z Košic, majitel úspěšné, hospodářsky prosperující dílny na jemnou mechaniku — specializované na odborné opravy lékařských, dentistických nástrojů, kružítek, fotografických přístrojů, přesných vah, plnicích per, psacích a počítacích strojů. Lörinczova dílna vyráběla a opravovala fyzikální a vědecké přístroje, stejně jako modely pro patenty a všechny jemné mechanické práce, podle zadání nebo nákresu.

Podivínství strejdy Kornela začalo velmi brzy, vlastně vypuklo v Novém světě, v New Yorku, kde strejda Kornel pobýval dva roky jako brusič čoček u jednoho německého držgrešleho a vydřiducha, který se jmenoval Langhans. Strejda Kornel šetřil ze skromného výdělku, jak to jen šlo. Jednoho pěkného odpoledne nešel do práce a večer navštívil bar. V baru obvykle zeširoka vyprávěl náhodným posluchačům nad holbou piva, že kdyby někdy mělo Košice postihnout zemětřesení, potopa, požár nebo jiné kataklyzma, on, Lörincz Kornel, nakreslí městský plán, a to se zavřenýma očima. Nakreslí tytéž Košice s městským parkem, radnicí, divadlem, měšťanskými domy a po hlavní ulici se znovu rozjede tatáž rozhrkaná tramvaj značky Kolben-Daněk, Českomoravské strojírny.

„Kdyby Košice neexistovaly, někdo by je musel vymyslet!“ uzavíral obvykle své úvahy o rodném městě.

Po dvou letech, plných tvrdé práce a spořivého živoření, se stalo, že strejda Kornel jednou nedopil své pivo a vydal se do banky, vybral si dolárky a koupil „šifkardu“ na první loď do Brém.

Obchodní cestující a pojišťovací agent mezi krajany Jakoubek Engel se vrátil společně s Kornelem zpět na Horní zemi. V Košicích si později otevřel výrobní čepic. Společná plavba domů je sblížila, i když byli různých povah a hlavně rozdílného náboženství. Když přijeli zpět do Evropy, hulákal Kornel radostí jak na lesy, že jsou zase doma.

Jakoubek Engel se v roce 1929 vůbec nepodivil, když mu jeho vynikající konkurent a kamarád z mokré čtvrti Odön Gyulai přišel zvěstovat, že strejda Kornel zešílel. „Jakoubku můj, strejda Kornel si vzal potají »tornistru« a turistické boty a vzal roha. Odešel, vyklouzl potají z domu. Hádej, kde je teď?“

„Namouvěru, to nevím, Odöne. Kde je?“

Gyulai nezůstal Jakoubkovi dlužen odpověď: „Blázen jeden, odešel do Německa, do Stuttgartu. Řekl to jednomu z učňů. Jel na sjezd vagabundů během Svatodušních svátků.“

A opravdu, strejda Kornel byl na zájezdu a vyslechl si projev krále vagabundů Gregora Goga. Z výšin řečnického pultu kázal Gog svým spolubratrům: „Mistr vagabundů, Ježíš Kristus, bojoval proti tomuto světu, proti velekněžům, farizejům a překupníkům v chrámě božím a také my musíme bojovat jako on. Vzhůru, bratři!“

Po třech týdnech vandrování se zkormoucený strejda Kornel vrátil ke svým povinnostem v dílně a v manželské posteli, kterou sdílel se svou milovanou ženuškou Katikou. Toho večera byl tak čilý, jako by z něj spadlo dvacet let, a když se ho Katika dotkla na citlivém místě, byl z toho celý říčný. Ráno druhého dne po návratu z toulek šel do dílny vymydlený, oholený, voněl kolínskou a měl na sobě novou vestičku. Pozdravil mistra a tovaryše s učni, jako by se s nimi rozloučil včera. Učně poslal před obchod, ať dělá krasopisné osmičky na zaprášeném chodníku. Učeň chodil s kbelíkem s proděravělým dnem a kreslil vodou osmičky do košického prachu. Strejda Kornel si sedl k rozmontovanému mikroskopu, patřícímu doktoru Kočimu, řediteli Komenského ústavu

pro zpuštěnou a mravně narušenou mládež. Doktor Kočí jednou v Rokoku, noční kavárně a vinárně, propagované jako „dostaveníčko československé inteligence“, řekl svým českým kolegům z reálného gymnázia na Kováčské ulici, pánům Spalkovi a Zázvorovi: „Mladí lidé nemohou být vychováni obvyklým způsobem na svobodě, protože definitivně sklouzli z dráhy normálního mravního vývoje, případně jsou založeni psychopaticky.“ Spalkovi a Zázvorovi, městským liberálům první kategorie, se pedagogické postoje doktora Kočího nezdály, ale ze slušnosti mu to nikdy nedali najevo a ani na něj nepsali udání do rukou školní inspekce.

Doktor Kočí zakoupil pět drahých mikroskopů pro potřeby chovanců, protože byl přesvědčen, že přístroje u nich mohou vypěstovat trpělivost a přesnost, případně zodpovědnost. Kočí chtěl důkladně pročistit proud slovenské a zakarpatské mládeže a přinejmenším sedmdesát pět procent z nich mělo být zachováno k dalšímu normálnímu vývoji a čestnému občanskému životu; při zvýšeném úsilí vedení ústavu by se mohlo toto procento zachráněných ještě zvýšit. Doktor Kočí se stýkal s inženýrem Ferem Makovickým, vedoucím městské elektrárny. Makovický se dostal na místo vedoucího inženýra v roce, kdy vypršela koncese Augsburské plynárenské společnosti na výrobu a prodej plynu. Křehoučký inženýr vůbec neodpovídal tomu, čemu se říká „muž činu“. Na jeho křehká ramena spadla zodpovědnost za zavedení třífázového proudu ve městě. Vytrvalostní sport zajímal inženýra rozhodně mnohem více než elektromotory a nová parní turbína s přímo připojeným generátorem o výkonu 1000kW. Do práce, do hydrocentrály na Masarykově okružní, nejezdil tramvají, ale běžel spícím ranním městem. Pravda, ne hlavní ulicí, ale oklikami vedlejšími uličkami, aby si prodloužil trasu. Všichni mlékaři, ranní ptáčata v bílých zástěrách, ho zdravili: „Dobré ráno, pane inženýre.“

Makovický dýchal rytmicky dle doporučení moderní běžecké příručky Brita S. Pryora Jak se stát vytrvalcem, kterou si objednal až z Prahy, a to v angličtině. Občas potkával i opilce a šviháky, kteří se pobledlí vraceli z celonočního flámu. Rekruti si pozpěvovali: „Ked som